

N:o 28.

Ank. till Riksd. Kansli d. 23 Febr. 1869, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående upphörande af det till Handels- och Sjöfartsfonden å Riksstatens sjette hufvudtitel uppförda förslagsanslag m. m.

(U. A:nc.)

Under den 5 nästlidne Januari har Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåtit nådig Proposition (N:o 8) så lydande:

»Genom särskilda, tid efter annan, af Kongl. Maj:t meddelade beslut hafva å handels- och sjöfartsfonden blifvit anvisade årliga utgifter, de der, ehuru afsedda till handels och sjöfartens befrämjande, likväl till stor del falla utom egentliga området för anslagen under sjette hufvudtiteln. Bland nämnda utgifter förekomma ock sådana af alldeles enahanda beskaffenhet med anslag, hvilka äro underkastade Riksdagens pröfning; och har det till följd häraf synts vara till god ordning ledande, att åtskilliga af ifrågavarande utgifter öfverflyttas till de platser, som i statsregleringen, jemlikt därför antagna grunder, dem tillkomma.

De årliga anslag, hvilka Kongl. Maj:t sålunda anser ej vidare böra från handels- och sjöfartsfonden utgå, äro följande, nemligen:

1:o Sveriges årliga bidrag till den för de förenade rikena gemensamma konsulsfonden, enligt Kongl. Brevet den 15 November 1867 . . . . . R:dr 160,000: —

2:o Årlig afgift till Phœnix-kompaniet i London för försäkring mot brandskada af det Kronan tillhöriga

---

Transport 160,000: —

	Transport	160,000: —
konsulatshuset i Tanger, utgörande för tiden från den 1 April ena året till samma dag det påföljande 23 £ 12 sh. 6 d. sterling, enligt Kongl. Brevet den 20 Januari 1837, motsvarande omkring	R:dr	425: —
3:o Årligt bidrag till underhåll af samma konsulatshus, 350 spanska piaster, enligt Kongl. Brevet den 25 Juli 1855, motsvarande à 3 riksdaler 81 öre per piaster, omkring	"	1,333: —
4:o Årligt anslag till expeditioner med Kongl. flottans fartyg ej mindre till handelns skyddande än till öfning af örlogsflottans bemanning, enligt Kongl. Brefven den 22 December 1863 och den 12 Februari 1864	"	150,000: —
5:o Årligt bidrag till underhåll af Sjökartekontoret, enligt å Kongl. Brefven den 23 Augusti 1854 och den 23 Maj 1857 grundad approximativ beräkning af Förvaltningen af sjöärendena	"	60,000: —
6:o Årligt underhåll af lifräddningsanstalter å rikets kuster och aflöning åt personalen vid desamma, enligt å Kongl. Brefven den 9 Februari 1855, den 1 Juli 1856 och den 5 Februari 1859 grundad approximativ beräkning af Förvaltningen af sjöärendena	"	10,000: —
7:o Årligt bidrag till underhåll af en fyr på Cap Spartel å Marockanska kusten 750 francs, enligt Kongl. Brevet den 7 Augusti 1866, motsvarande à 72 öre per franc	"	540: —
8:o Årligt bidrag till underhåll af karantänsinrättningen å Kånsö, enligt Kongl. Brefven den 4 December 1816 och den 11 November 1819	"	18,500: —
9:o Årligt bidrag till underhåll af Svenska kyrkan i London 100 £ sterling, enligt Kongl. Brevet den 31 Januari 1820, motsvarande omkring	"	1,800: —
10:o Årligt anslag till handelsflottans pensionsanstalt, enligt Kongl. Brevet den 7 Februari 1868	"	50,000: —
11:o Den i följd af traktaten med Kongl. Danska regeringen af den 14 Mars 1857 för Öresunska tullens upphörande fastställda lösningssumma, 93,524 riksdaler danskt riksmünt årligen, enligt Kongl. Brefven den 31 Mars och den 4 September 1857 samt den 5 Oktober		
	Transport	452,598: —

Transport 452,598: —

1860, hvilken summa, enligt special-konvention den 21 April 1857, skall halfårsvis den 1 April och den 1 Oktober med 46,762 riksdaler nyssnämnda mynt erläggas, sista gången den 1 April 1877, och jemte omkostnader utgör omkring . . . . . R:dr 188,000: —

12:o Den genom traktaten med konungariket Belgien af den 16 Juli 1863 fastställda summa för aflösning af Scheldetullen att med 36,835 francs årligen i 25 år, sista gången den 1 Januari 1890, utgå, enligt Kongl. Brefven den 27 November 1863 och den 27 Oktober 1865, omkring . . . . . » 26,520: —

Summa R:dr R:mt 667,118: —

hvertill kommer

13:o Årlig kostnad för underhåll af Svenska beskickningens hus i Constantinopel, enligt Kongl. Brevet den 24 November 1848, utgörande i medeltal för de fyra sednaste åren omkring 2,600 R:dr.

Emot fondens befriande från dessa utgifter vill Kongl. Maj:t afstå från äskandet af det hittills, enligt Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 2 Decenber 1857, till fonden utgående årliga anslaget af minst 750,000 R:dr, hvarigenom jemväl uppkommer en önskvärd minskning i anslag redan för år 1870 af åtminstone omkring 80,000 riksdaler; och föreslår Kongl. Maj:t alltså härmed Riksdagen, att det särskilda förslagsanslaget till handels- och sjöfartsfonden måtte upphöra, emot det att Riksdagen dels till utbetalning från Riksgälds-kontoret öfvertager de för viss tid bestämda utgifterna till aflösning af Öresundska och Scheldetullarne, dels för öfriga ofvan uppräknade utgifter beviljar de dertill erforderliga medel till uppförande såsom ordinarie anslag å vederbörliga hufvudtitlar.»

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 307) har Friherre *Johan Liljencrantz* af anförda skäl föreslagit, *dels att*, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts i ofvanberörda nådiga Proposition framställda förslag, Riksdagen ej måtte för nästkommande år bevilja något anslag till handels- och sjöfartsfonden men för samtliga de under N:ris 1 med 10 samt 13 i den nådiga Propositionen uppräknade utgifter särskilda anslag under vederbörande hufvudtitlar uppföras, *dels ock att* Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition ställa de medel, som erfordrades till bestridande af utgifterna för aflösning af Öresundska och Schelde-tullarne samt för öfriga auvisningar å fonden, hvilka icke blifvit

annorledes tillgodosedda, sedan likväl i första rummet fondens disponibla tillgångar i kontanta medel, inflytande ränte- och kapital-afbetalningar samt Trollhätte kanals vinstmedel eller dylikt blifvit använda för de af nyssnämnda aflösningar och anvisningar föranledda utgifter.

De inkomster, som efter indragningen af ifrågavarande anslag skulle för handels- och sjöfartsfonden återstå, utgörande dels räntor och kapitalafbetalningar å fondens, till sammanträknadt belopp af 2,026,454 R:dr 39 öre, till ändamål, som afse främjande af handel och sjöfart, utlemnade lån, dels de årliga inbetalningarne från Trollhätte kanalverk, torde kunna anses tillräckliga att framgent, ehuru i inskränktere mån än hittills, lemna tillgång för understödjande af företag, som för handeln och sjöfarten äro af mera framstående vigt; och Utskottet, som framdeles under de särskilda hufvudtitlarne kommer att yttra sig angående uppförande af anslag för de under punkterna 1 med 10 samt 13 i den nådiga Propositionen uppräknade utgifter, finner sig derföre böra Kongl. Maj:ts nådiga förslag om upphörande af det å sjetten hufvudtiteln uppförda förslagsanslag till handels- och sjöfartsfonden understödja. Beträffande åter dels Kongl. Maj:ts nådiga förslag att Riksdagen skulle till utbetalning från Riksgäldskontoret öfvertaga de för viss tid bestämda utgifterna till aflösning af Öresundska och Schelde-tullarne, dels förenämnde motionärs i sednare momentet af motionen gjorda framställning om användande för detta ändamål af handels- och sjöfartsfondens tillgångar, får Utskottet, enär motionärens förslag i sjelfva verket afser en inskränkning i Kongl. Maj:ts dispositionsrätt öfver fonden, jemväl i denna del Kongl. Maj:ts nådiga förslag till bifall förorda, för så vidt det rör anvisande af särskild tillgång för aflösning af berörda tullar, men i fråga om formen för denna anvisning synes det Utskottet lämpligare att de erforderliga beloppen blefve såsom förslagsanslag på Sjetten hufvudtiteln uppförda att der qvarstå, så länge de för de afsedda ändamålen äro behöfliga.

Utskottet hemställer alltså:

- a) att det å sjetten hufvudtiteln uppförda förslagsanslag till handels- och sjöfartsfonden, 750,000 R:dr, må ur riksstaten uteslutas; och
- b) att å sjetten hufvudtiteln må såsom särskilda förslagsanslag uppföras de till aflösning af Öresundska och

Schelde-tullarne nu erforderliga belopp, 188,000 R:dr
för den förra och 26,500 R:dr för den sednare.

Stockholm den 23 Februari 1869.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARV. FR:SON POSSE.

Reservationer:

af Herr C. F. Wærn;
af Grefve L. af Ugglas;
af Grefve A. Posse samt Herrar P. O. Hörnfeldt, L. J. Hierta,
Jan Andersson, Carl Ifvarsson, W. M. Beronius, E. Key, G. Bjerkander
och G. von Proschwitz, hvilka såsom sin reservation åberopade Utgifts-
afdelningarnes förslag till utlåtande, så lydande:

»Sedan, jemlikt Kongl. Brevet den 15 November 1867, Konvoj-
kommissariatet indragits, förvaltas handels- och sjöfartsfonden inom
Kongl. Civildepartementet, och äro för bestyret dermed arfvoden åt
vissa tjänstemän anvisade till sammanräknadt belopp af 3,480 R:dr.

Vid innevarande års ingång utgjorde handels- och sjöfartsfondens
i Kongl. Räktekammaren innestående behållning . . R:dr 309,005: 92
och sammanlagda beloppet af utestående amorterings-

lån uppgick till . . . . . » 2,026,454: 39
hvarförutan såsom kapitaltillgång bokfördes det belopp af 3,807,317 R:dr
69 öre, som för upprättandet af alla de Staten tillhöriga elektriska te-
legraffinier blifvit användt, men denna tillgång är numera, i följd af
Kongl. Maj:ts den 18 December nästlidet år derom meddelade föreskrift,
ur räkenskaperna afskrifven.

För år 1870 kunna inkomsterna sålunda beräknas:		
Kapital-afbetalning	R:dr	125,596: 31.
Räntor	»	41,632: 44.
Från Trollhätte kanalverk ett bestämdt belopp af	R:dr	15,000: —
Derutöfver tillkommer fonden det belopp, hvar- med behållna inkomsten af kanalverket öf- verstiger 150,000 R:dr. Denna inkomst, be- räknad efter medeltalet för åren 1866 och 1867, skulle utgöra		27,302: 20. 42,302: 20.
	Summa inkomster R:dr	209,530: 95.

Förutom de utgifter, för hvilka Kongl. Maj:t, på sätt här ofvan är nämndt, nu äskat anvisande af annan tillgång, utgå från fonden årliga utbetalningar till belopp af 39,490 R:dr, bestående i pensioner, arfvoden, ersättningar till tjenstemän för minskad inkomst m. m., hvarförutan å fonden anvisats ett kreditiv af 5,000 R:dr för s. k. Sjömansinvisningar, afsedda att för sjömän lätta hemförandet från utrikes ort af gjorda besparingar. I öfrigt äro, enligt hvad af det den nådiga Propositionen bilagda Statsrådsprotokoll inhemtas, tillgångarne afsedda att, churu i något inskränktare mån än hittills, understödja företag, som för handeln och sjöfarten äro af mera framstående vikt.

Kongl. Maj:ts nådiga förslag, att det hittills å sjetta hufvudtiteln uppförda förslagsanslag till handels- och sjöfartsfonden, 750,000 R:dr, måtte från och med år 1870 indragas, emot det att å Riksstatens vederbörliga hufvudtitlar eller å Riksgäldskontoret särskilda anslag för ofvanuppräknade utgifter till sammanräknadt belopp af 669,718 R:dr uppföras, kan Utskottet icke annat än till bifall förorda; men om Utskottet än ansett sig förhindradt att understödja förenämnde motionärs i sednare momentet af motionen gjorda framställning, hvilken i sjelfva verket afser att det understöd, handeln och sjöfarten hittills haft att påräkna, icke vidare skulle lemnas, utan upphöra i mån som de nu utestående lånen liqviderades, synes det dock å andra sidan skäligen kunna ifrågasättas, om icke de viktiga intressen, för hvilka handels- och sjöfartsfonden är afsedd, skulle kunna, utan inskränkning i Kongl. Maj:ts fria disposition, tillgodoses på ett lämpligare sätt, än som nu eger rum. Det lär i allmänhet icke kunna anses med klok hushållning öf-

verensstämmande att för särskilda statsutgifter bilda fonder, hvilka kräfva en särskild, mer eller mindre vidlyftig förvaltning. Deremot synes det böra leda till besparing och reda i förvaltningen, utan att kunna i någon mån minska de välgörande verkningarne af ifrågavarande slags understöd, om de för utlemnade lån årligen inflytande räntor och amorteringsbelopp, i stället att inbetalas till fonden för att der ånyo användas, ingingo i statskassan och ersattes med ett till motsvarande belopp upptaget, till Kongl. Maj:ts disposition stäldt anslag, hvilket då, så länge de jemväl sjetta hufvudtiteln tillhörande, helt och hållet likartade anslagen till myrutdikningar och vattenaftappningar m. m. på Riksgälds-kontoret qvarstå, borde på nämnda kontor anvisas. Då en sådan förändrad anordning träd i verket, torde framdeles äfven de nu från handels- och sjöfartsfonden utgående pensioner och ersättningsbelopp böra från de öfriga utgifterna afskiljas och på allmänna indragningsstaten under Riksstatens nionde hufvudtitel uppföras.

Beträffande slutligen de belopp, som enligt afslutade traktater utgå till aflösning af Öresundska och Schelde-tullarne, synes det Utskottet mest lämpligt att dessa belopp såsom förslagsanslag uppföras å sjetta hufvudtiteln, att der qvarstå så länge de för de afsedda ändamålen erfordras.

I öfverensstämmelse med de åsigtter Utskottet sålunda yttrat, får Utskottet, som framdeles kommer att under vederbörande hufvudtitlar utlåta sig angående uppförande af anslag för de under punkterna 1 med 10 samt 13 i den nådiga Propositionen uppräknade utgifter, nu hemställa;

- a) att det å sjetta hufvudtiteln uppförda förslagsanslag till handels- och sjöfartsfonden, 750,000 R:dr, må ur Riksstaten uteslutas;
- b) att å sjetta hufvudtiteln må såsom särskilda förslagsanslag uppföras de till aflösning af Öresundska och Schelde-tullarne erforderliga belopp, 188,000 R:dr för den förra och 26,500 R:dr för den sednare;
- c) att Riksdagen må, för sin del, besluta, att, emot det till Riksgäldskontoret öfverlemnas samtliga handels- och sjöfartsfondens tillgångar i kontanta medel och fordringar, å nämnda kontor anvisas till Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 200,000 R:dr, att användas till understöd och lån för sådana föremål, för hvilka handels- och sjöfartsfonden varit afsedd, äfvensom för utbetalning af de å fonden nu anvisade pensioner och ersättningar;

d) att Riksdagen må, vid anmälan af detta beslut, i underdånighet anhålla, att, i händelse samma beslut af Kongl. Maj:t fastställes, Kongl. Maj:t då måtte till näst sammanträdande Riksdag göra nådig framställning om uppförande på allmänna indragningsstaten af sådana nu på handels- och sjöfartsfonden anvisade pensioner och ersättningar m. m., som finnas böra fortfarande utgå; äfvensom om det belopp, hvartill det i mom. c. omförmälda anslag derefter bör bestämmas.»

af Herr *A. W. Björck*, som jemväl instämde i Utgifts-afdelningarnes ofvan intagna förslag, dock med uteslutande af de i mom. c. förekommande orden »för sin del.»

Herr *C. A. Larsson* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets afgörande hos Utskottet.